

ဘာထွာဒဒဂ္ဂါပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံ အဆးဒုနဲဖါဆုး ဂ္ဂါဝံလမ

(ဆမဆးထဲးရှးခါရှးဆဆိးမိးယုာဒအနိး)

ဆထိစိး

အဲဒ်ဒ်ဆးထဲးရှးခါရှးဆဆိးမိးယုာဒဆမံးဆမလမအမး နုလးမးဖိးဝံ လမအဝ်း ခိးယိအုပလ ဘာထွာဒဒဂ္ဂါ ပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံ အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါအဂဲး အမးလမယိး အဂဲး ကထံလးဝိးဂ္ဂါ အဆးဒုနဲဖါဆုးအဖျိးလမအဂဲး နီလီာ.

မ္တဘနီ ကထံလးဝိးဂ္ဂါ ဘာထွာဒဒဂ္ဂါပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံ အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါအဂဲးအမးဒဲ အခံအထိယိလဲ.

ဘာထွာဒဒဂ္ဂါပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံ အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါဝံလမနီ ရှးခါရှးဆဆိးမိးယုာဒအဂဲးအမးလ မမး ဒုနီဆး ထံကျဲးဂ္ဂါ လမ ပုဂံးဆိးဆါဖိးလမအဂဲးအမးယိးဂီး စူထူစိးကနဲအဂဲး ခိးယိအုပလနဲဘဲ နုလးမးဆးဂ္ဂါ အကျိးအဖျိး ဘာဘာနီလီာ. အနဲအနီဘာလိပွဲးပိးအဂဲး, ကအနဲမုဒဒအဂဲး, ကကဲလုအု နုထူထူစိးဆမဆးအဂဲး ဖုဂဲးဖုဘာဒဂ္ဂါ လကဘာ ရံဖိထုဂ္ဂါလမ အနီအဆုးဆုးအဖုအဂီဝံလမဒဲ ပုမး ဘိးဆဝံလမအိအခါ အကျိးအဖျိးဘာလံဂ္ဂါနီလီာ. စူကိးမးပိးလးဆးဒဲ ခွဲလးစုးရဲဆမအနီ အဆုးဆုး လမအမး ပုဂံးဆိးဆါဖိးအဖုအဂီဝံ နုလးပနီမ္တ အဂဲးကဆိးထု နီလီာ.

ထံလးအုပလဂ္ဂါ အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါလမယိးဝိး ဆမဆးထဲးရှးခါရှးဆဆိးမိးယုာဒဝံလမနီ စမးဂ္ဂါအဆုးလမ အိလးစဲဆမံးဆမ လီလါ “ပုကကလီလါ ကိးအိထးဘာလဂ္ဂါလိဆံ.” ဘဲဝိး က ထုစိးနု ဆူပပဖျိး ဆမံးဆမအဖျိးအိ နီလီာ.

လဘုးဒိးမိအုပလဆးနီဘဲ “ပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံပမ ဆမဆးထဲးရှး
ခါရှးဆဆိးမိးယုာဒအနိးမး IASCနဲစိးထလထံလမ, အဆးဖိ
(၄) - ဒုထာ(Data)ဒဲ ပိးထံဒိးလးဆပရဲလမ” မး ဖိယိအုပလနီ နီလီာ.

အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါဆလမယိး ဘာဝိးဘဲဘဲလဲ

- ✓ ပုဂံးဆိးဆါ အဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါယိ ကျဲးထဲးအဆးကိးတဲဒဲဒိးနီအဂဲး, အနီဆုးဆုးခွဲလးထအေ အဆုထံ ဘဲ ဆမကိးမးအဆးဝံလမ(ထုပုး- ဖိလိကျဲးထုဆမကိးတဲဒဲဒိးအဂဲး, ဆမဆးထဲးရှးခါရှး ဆဆိးမိး ယုာဒ အဆမံးဆမအဂဲး, အနီအဆုးဆုးဆူပလမ) မး ဘာကျဲးထံလးထနီလီာ.
- ✓ ပုဂံးဆိးဆါဖိးဝံအဝိး ကနဲ စူကထူစိး ဆမဆးလမဝံအဂဲး, စူကိးကပဂ္ဂါအဂဲး, အခိးတနဲဆ လမယိး ကလိးအုပလကိးဆးကိးထိကနဲအဂဲး ဆမအလီလမနီ ယိထံဆးဂ္ဂါအဂဲး(Assessments), ခိးယိအုပလဆး အဂဲးဒဲ ဘဲးဖးဂ္ဂါအဂဲး(Monitoring & Evaluation) လမဆမံးဆမကိးလးနီ ဘာဝိး ဆးဒုနဲဖါဆုးဂ္ဂါလမယိး နီလီာ.
- ✓ ဘာလးကျိးအဂဲးဖးဒုနဲဆမံးဆမဆရဲထး(Log-frames), ခိးယိအုပလဆးအဂဲးဒဲ ဘဲးဖးဂ္ဂါအဂဲး ထိးထိးဝံလမ (M&E Frameworks) မး ကဘာထံလးဒုနီထုဂ္ဂါ ဆးဒုနဲဖါဆုးဆမယိးနီလီာ.

- [illegible]

အဆုဒုန့်ဖိဆုးဂုဆုလဖယိး ဘာထံလုအုပ ဘဲဂုလဲ.

အဘဒဘဆ၊ ကြိုးလီနဲ့ဖိလထွှာ အဖျာလအထံလဖယလီနီနီလီ။

- ✓ ဆေးဒုန့်နံဖီဆုးသံလဖာယီ ကျွဲထဲဒုဂ္ဂါမ္မဲဂ္ဂ, အီကုဂ္ဂးခါဂ္ဂါမ္မဲဂ္ဂ, လပုဂ္ဂးဆီဆါအဖုဂီနီ မနု ရှာ နုလးသံလဖာ စူကီကပဂ္ဂါနီလါဆံ.
- ✓ အလုဆု အမု/အခွါ, အဂ္ဂုအဝ(ဖိဝါဆံ, ဝဘု, ပုရှာအပိ, ဂ္ဂါဝါ), ပုဂ္ဂးဆီဆါအဒိအမံ မံ(ထုပု- နးဒီမ္မဲဂ္ဂါ, အဆာဒ, အဆာလီဒါဂါ, အခါနုလံထံ ဆာလဖာဝါ) အပထံလုထီးအ လုနီလါဆံ.
- ✓ ဆာကီတဲအဆာဒိနုဆာအခါအတ(Output),ထီလုစိအခါအတ(Outcome) ဒဲ ဆာအခါအတ (Impact) အဆာကိဆာဒုဂ္ဂး အပထံဆုထီတုဆာယီ လါဆံ.
- ✓ ဆေးဒုန့်နံဖီဆုးဆာပဂ္ဂါအဆာထီအဒိ(Extent)ဒဲ အဂ္ဂုအထံ(Quality)ယီ ကဘဒုဖျါနုဂ္ဂါနံမံ နီလီ. ဘာလီနီဘဲ,

- ပကဘာထိံတွာ ပုဂဲးဆီၤဆါဖိၤဝံၤ အပၤဆၢ, လုၤဘိၣ်ဆၢဒဲး ကန့ၣ်ဆၢမးဆၢဒဲးအထိံအပးအဂဲး.
- န့ၣ်ဆၢမးဆၢဒဲးလၢဖၤယီၤ ပကဘာထိံတွာဝုၤလၢ ပုဂဲးဆီၤဆါဖိၤဝံၤအဂဲး လးပိၣ်ၤ, လးပိၣ်အုၤၤ, စူၤထွၣ်စိၣ်ၤ, ထွၣ်စိၣ်အုၤၤဒဲး ဘၣ်မံၤဘျုးမံၤဘၣ်ၤ, မံၤဘျုးမံၤဘၣ်အုၤၤနီၤလီၤ.

လမ်းခွဲကိစ္စအထိန်းအကန့်အသတ် အစီအစဉ်

၁။ ဘာထွှာ အဆားဒုန္နီဖိဆုးဝံလဖယီအေဝေ, အမုအခွာဒဲ ပုဂဲးဆိပု
ဆါကဂဲကမံးမံးဝံ အိကုပဲဒဲဒုဖျီပုဂုအဲး

- ☑ ထိပ်တွင် ဆေးဒုန့်ဖိဆုံးလမာအကား အရှည်ထူလိာဝှာအထံလမာနီ၊ အသား(၅)နံ့ဒဲအဖျာလပုရှာထီး အလူအကား ကဝိဒုဝှာ ဆေးအုစု (၆)မံဒုပ၊ ဝါရှင်တောအဖျာ ဆေးအုစုအဒီး (Washington Group Questions - Short Set)ယီဒနီလိာ.
- ☑ အိာကွာပဲ ဆေးယိထွာအဂဲအဖးလမာယီဒဝိ နှစ်ဆေးမဆေး ပုဂဲဆိဆါဖိဝံအဆေးဝံဆေးနီ၊ ကဝှာ ယာဝှာ လကားဘာ၊ ပုဂဲဆိဆါအဒီးအမံမံဒု၊ အပုအသားဒဲ အမုအခွာဝံ ဘာဒါဒိဒု ဆေးကားဆေးဂဲ လမာ၊ ဆေးလုအုယိ လမာ၊ ဖုဆိဆေးအလိာအထံလမာဒဲ စူထွာစိလလုပိဘာအထံ လမာယီ အိာကွာပဲဒုဖျိကနုဝှာနီလိာ.

**၂။ ဆက်ပွဲတဲဒုအဆုဖးပုဂဲးဆိပုဆိဖိပံလဖကပဆယိး ထံလဲဒုအပလအဂဲးဒဲ
ဆအလိလဖနီပ ကဝိးထပုဘဲ၊ ဆဒုနဲပ ဖိဆုးကဘထွာအဂဲးလဖအဂဲး**

နုပွားကဒုဒအိယထုဆမမခံဂုယိ အိယဝုလ အနိပဒ ဆကိပုတဲအမံမံအဖုခိ ဝိထုဘိအဖုလ ပုဒနိဖိဆုအဒိ လဖဝိ နုပုနိလိ.

ဒီနေ့ဆုအခိုးအကား(Output)

- [illegible]

**အဖွဲ့အစည်းဆုံးမရေး စာတိုက်အဖွဲ့(Cluster)
ဒီပလိုမာအဖွဲ့ (Working Group) အဆင့်**

- ✓ ပုဂံဆီ့ဆါဖိာ်သံလဖာအဂး ဆာအလိာအဝ်း တဲးဝဲထအာ ဆာမဆာသံသံလဖာယီ အစူကထုစိ ဆာဝံဆာနု.
- ✓ ဆာအိာကိာလဖာ, ဆာမလိာလဖာဒဲ ဆာထံလဲးဒီလဲးလဖာဖး ဒီနုအာကံးဆာအဝ်း ဘာမအာဝါအဝါသံဒဲကကြံအလးအကျဲး ပိဒီထလဲးဆာဝံဆာနု.
- ✓ ဘာထွာဒပုဂံဆီ့ဆါဖိာ်သံဆာမလိာနုထလဲး ပုမဆာဖိာဆာဝံဆာနု.
- ✓ ပုဂံဆီ့ဆါအဖါအဂီရဲနုလးလဖာယီ အနီအဆးဆး(ထုပု- ဆာအိာဆီ့အိာချဲ လဲးဘာဆာကိာဘာကိာသံ)ဖး ထုဆာမလိာဂီ ဆာဝံဆာနု.
- ✓ ပုဂံဆီ့ဆါဖိာ်သံဒဲကနု အစူကထုစိ ဆာမဆာထဲးဆာဖါကိာချဲထုဒဲအဖီးဆာဝံဆာနု.
- ✓ ပုဂံဆီ့ဆါဖိာ်သံဒဲကနု အစူကထုစိ ထုထုထလဲးအဒီအမံးမံး ဆာသုယာကိာသံ လံပရု (IEC)ဆာပိဆာလဲ ဆာဝံဆာနု.
- ✓ ထီနုဒဲဂုခါအဒီလဖာဒဲ ကဒဲမိးပိးကနုအဂး ပိဒီမထဆာသုဆာဒီ(ကအိာလဆိလးအလးဒဲ အဂါကအလး) လဲးဘာ အနုလဲးဆာပိဆာလဲအလး ဆာဝံဆာနု.

စာအုပ်အားလုံးကိုလေ့လာရန်အတွက်
(Human-Italian Coordination Level)

- ✓ ဆေးမဆေးသင့်ဘဲ ရှေးခါးရှေးဆေးဆိုးမိယုဝ်းဆေးဖိဆေးမအဖး ပုဂ္ဂိုလ်ဆီဆီဖိသံကနုလေးပဝ်း အဂးထိစိဝ်း ထံလေးဆေးဒုနီဖိဆေးအဂး ယဒုဒု.
- ✓ ခီးထွေးဝါရှာတုအဖုဆေးအဖုစုလံအဒီးဂီဒု အနီအဆေးဆေး အဖုပမေ ဆေးယိထံဆေးဝ်း ယဒုဒု.
- ✓ အဖုဆေးဆေး လမ္မဲဘာ အဖုဖိ(cluster and inter-cluster)သံလဖာအဆေးပိလေး ဆေးအိ ကိယုပဝ်း ပုဂ္ဂိုလ်ဆီဆီအဖုအဂီ ဆေးဝ်ဆေးနု.
- ✓ နုထဝ်း ဘာထွေးပုဂ္ဂိုလ်ဆီဆီဖိသံအဆေးမလိ ဆေးဖိဝ်အဖုအဂီ ဆေးဝ်ဆေးနု.
- ✓ အဖုအဒီးလဖာ အ5Ws(လမ္မဲဘာ) ခိယိအဖုပအလံလံဖိဖိအိ ကုပဲထလ ပုဂ္ဂိုလ်ဆီ ဖိသံအဒီးအမံဖိ ပဝ်းအဂးအဖး ဆေးဝ်ဆေးနု.
- ✓ ကနုဆေးပရုအဂးအလး(Dashboards), ယိကဒုထေးဆေးဖိဆေးမအဂးအဖး လံလံဖိသံ လဖာ(Situation reports)ဖိ ထံလေးဒုဖိထလ ပုဂ္ဂိုလ်ဆီအနီ အဂးအဖး.
- ✓ အနီအဆေးဆေးဖိ လီထေးပိလေးအဖုဖိ အနုပုဂ္ဂိုလ်ဆီဖိသံမူဒု(Focal Point) လမ္မဲ ဘာ ပုဖုကိယုဆေး ပာ, လပာ.
- ✓ ပုဂ္ဂိုလ်ဆီဖိသံကပဝ်းအဂး အဆေးစုကိယုမပိလေးသံလဖာ လမ္မဲဘာ လီပဂ်ထလ ဆေးဝ်ဆေးနု.

- ✓ အဖီခွဲလဲ(၁၂)ဘုံအဖွဲ့ ထုထုပုဂံးဆီဆါဆမလီ ဆဖံဝ်အဖုအဂီ အပုမဆဖံ ယဒု.
- ✓ ဝိထုဝါရုံတအဖုဆအစုလံအဒီဂီ နဘခိတဖံဝါထီးအလူ အသုအသ/အမုအခါ အီကုပဲရုံထုထု ပုဂံးဆီဆါဖံဝါအဒီအမံမံ အဖုအဒီ/ဆဖံဝ်ဆဖံ
- ✓ ဘထုဝါထု ထီးနဲထုထုမနုမုဒအဖုအဂီ ဆဖံဆန.
- ✓ ဆမဆနု ရှခါရှဆဆီမီယုသ ဆဖံဆန.(ဒုဖျီအီကုပဲ ပုဂံးဆီဆါဖံဝါအဒီအမံ, အမုအခါ အသုအသအဂ)
- ✓ ဘထု ဆအလီလဖဒဲ ကဲထုရှုဆမဆထဲရှခါရှဆဆီမီယုသ ထံလဒီလဒုထအဖုလ ကနုဝါပုဂံးဆီဆါဆမဆနု ယဒု. (၁၅ %)
- ✓ ထံခပုဒီလမဲဘ အဖုအဂီလဖ, ဆမဗုဗုဆခရုအဖုအဂီလဖဒဲ နလဒုစရ ဆဖံဝ်အဖုအဂီလဖအဝ် စုကီမဗ်လဒု လလးဝဲပုဂံးဆီဆါအဖုအဂီ ဆဖံဆန.
- ✓ ဒုအီထုဆမခဲက ရှခါရှဆဆီမီယုသ ဆဖံဆမအဆဖံလဖအဂ ကကဗ်လဒုဆဖနု ပုဝါပုဂံးဆီဆါဖံဝါ ဆဖံဆန.

မနုအဒီခံလဖ

Inter-Agency Standing Committee. (2019). IASC Guidelines on the Inclusion of Persons with Disabilities in Humanitarian Action. Geneva: IASC.

The Washington Group on Disability Statistics. (n.d.). Washington Group Short Set of Questions on Functioning

International Organization for Migration (DTM). (2020). Collection of data on disability inclusion in humanitarian action: Decision tree [Tool]. Geneva: IOM.

